

ня та діяльності суб'єктів ОДР (правовий статус) також відноситься до сфери правового регулювання. Отже, правовий аспект є також невід'ємним компонентом ОДР. Підтвердженням цьому є визначення поняття ОДР у методичних рекомендаціях, затверджених розпорядженням МВС України від 06.08.2009 № 683 – це комплекс організаційно-правових і організаційно-технічних заходів щодо керування рухом на дорогах та вулицях.

Переважає більшість робіт пов'язаних з питаннями ОДР – це дослідження соціально-економічних, організаційно-розпорядчих або технічних процесів. Наприклад, низка вітчизняних вчених вважають, що зміст навчальної дисципліни "Організація дорожнього руху" полягає в розкритті філософії управління дорожнім рухом і забезпеченні безпеки всіх його учасників, щільно пов'язані з соціально-економічними процесами, що відбуваються в Україні [1, с. 11]. На думку Клінковштейна Г.І. та Афанасьєва М.Б. інженерів з організації руху необхідні пізнання у сфері юриспруденції, економіки, психології, педагогіки, інженерних наук [4, с. 16]. Що ж стосується правових засад ОДР, то у сучасній науці таких досліджень помітно бракує.

Безумовно, що ОДР фактично здійснюється інженерно-технічними засобами. У такій діяльності привалюють методи математичного аналізу, використовуються фізичні величини такі як швидкість руху тощо. Але та ж сама діяльність нерозривно пов'язана із управлінсько-розпорядницькими діями та рішеннями суб'єктів публічного адміністрування, щільно вплітається у правовідносини та має правову оболонку у вигляді правил, норм та стандартів.

Таким чином, правові засади ОДР можуть впевнено складати предмет окремого правового дослідження. Враховуючи те, що відносини, які пов'язані із питаннями ОДР регулюються переважно нормами адміністративного права, на сучасному етапі, коли в країні поступово відбувається адміністративне реформування таке дослідження є вкрай актуальним та доцільним. Зокрема, заслуговують уваги питання адміністративно-правового регулювання ОДР, правового статусу суб'єктів ОДР, адміністративно-правові форми та методи ОДР, здійснення контролю у зазначеній сфері.

Література

1. Системологія на транспорті : підручник : У 5 кн. / За заг. ред. М.Ф. Дмитриченка.– К. : Знання України, 2005.– Кн. IV: Організація дорожнього руху / Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К. Доля та ін.– 452 с. Бібліогр.: с. 447-448.

2. Организация и безопасность дорожного движения : учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / И.Н. Пугачёв, А.Э. Горев, Е.М. Олещенко.– М.: Издательский центр "Академия", 2009.– 272 с.

3. Коноплянко В.И. Безопасность движения : учебное пособие / Коноплянко В.И., Гуджоян О.П., Зырянов В.В., Березин А.С.– Кемерово : Кузбассвузиздат, 1998.– 72 с.

4. Клинковштейн Г.И. Организация дорожного движения : учеб. для вузов.– 5-е изд., перераб. и доп. / Клинковштейн Г.И., Афанасьев М.Б.– М : Транспорт, 2001 – 247 с.

УДК 342.951:351.87(043.2)

Смокович М.І.,

к.ю.н., суддя Вищого адміністративного суду України,
секретар Пленуму Вищого адміністративного суду України, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУЧАСНОГО ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

Вибори, як форма народного волевиявлення, є способом формування народом органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом голосування, а тому найважливішим із задекларованих прав людини та громадянина є право на участь у виборах представницьких органів, оскільки тим самим особа здійснює безпосередню участь у побудові демократичної держави та справедливого суспільства.

Стаття 21 Декларації визначає, що кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо, або через вільно обраних представників. Кожна людина має право рівного доступу до державної служби в своїй країні. Воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні провадитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування [1].

Розвиваючи ці принципи Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй прийняла 16 грудня 1966 року Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.1973 р., стаття 25 якого передбачає, що кожен громадянин повинен мати без будь-якої дискримінації і без необґрунтованих обмежень право і можливість брати участь у веденні державних справ як безпосередньо, так і за посередництвом вільно обраних представників; голосувати і бути обраним на справжніх

періодичних виборах, які проводяться на основі загального і рівного виборчого права при таємному голосуванні й забезпечують свободу волевиявлення виборців; допускатися в своїй країні на загальних умовах рівності до державної служби [2].

Інтегруючись до світової демократичної спільноти, Україна практично у незміненому вигляді перенесла ці норми у 1996 році до своєї нової Конституції. Так, відповідно до статті 71 Основного Закону держави вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Виборцям гарантується вільне волевиявлення [3].

Враховуючи, що єдиним органом законодавчої влади в Україні є Верховна Рада, вибори до неї мають особливе значення для політичного життя держави. Певною особливістю цього процесу є те, що кожній зміні складу парламентарів передують зміни виборчого законодавства. Це пояснюється, – на думку Чуб О. О., – пошуком оптимальної системи виборів у державі, що розвивається, молодій демократії, однак і момент дестабілізації через часті зміни, і суб'єктивний (партійний, груповий) розсуд у вирішенні цих питань не заперечується [4].

Не стали виключенням із цього неписаного правила і вибори до Верховної Ради України сьомого скликання, коли 17 листопада 2011 року парламент України ухвалив Закон № 4061-VI "Про вибори народних депутатів України" (далі – Закон № 4061-VI) [5].

Тривалий час підготовки цього Закону з урахуванням недоліків попередньої редакції, виявлених під час виборчого процесу, узгодження більшості норм його проекту у Європейській комісії за демократію через право (Венеціанська комісія), а також небачений до цього компроміс, проявлений різнополюсними парламентськими політичними силами під час його прийняття, давали надію на те, що текст Закону буде виваженим і позбавленим внутрішніх протиріч та норм, які допускають взаємовиключне тлумачення.

В цілому Закон № 4061-VI виправдав сподівання правників своєю збалансованістю, урегульованістю усіх деталей виборчого процесу та увагою до найменших його дрібниць, проте поставив і багато нових проблемних питань, вирішення яких сторони конфліктів вимушені були шукати у судах різних юрисдикцій.

Так, незрозумілою видалася багатьом фахівцям логіка законодавця при включенні до тексту Закону № 4061-VI норми, якою передбачається можливість однієї і тієї ж особи бути включеною до виборчого списку кандидатів у депутати від партії та висунутою в одному з одномандат-

них виборчих округів в порядку висування партією або в порядку самовисування. Подібна норма, яка існувала в одній з попередніх редакцій Закону про вибори народних депутатів, вже визнавалася Конституційним Судом України неконституційною.

У своєму рішенні від 05.04.2012 р. № 8-рп/2012 Конституційний Суд України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини п'ятої статті 52, абзацу другого частини десятої статті 98, частини третьої статті 99 Закону України "Про вибори народних депутатів України" (справа про висування кандидатів у народні депутати України за змішаною виборчою системою) знов підтвердив свою позицію і визнав ці статті Закону такими, що не відповідають Конституції України, оскільки вони не забезпечують рівного впливу голосів виборців на результати виборів народних депутатів України, а це, в свою чергу, не відповідає конституційному принципу рівного виборчого права [6].

Література

1. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року, http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН, Док. ООН А/RES/2200 А (XXI), http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Конституція України від 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України.– 2010.– № 72/1 (01.10.2010).– Ст. 2598.
4. Чуб О. О. Трансформації у виборчому законодавстві України / О. О. Чуб // Форум права.– 2011.– № 3.– С. 836-840 [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11coovzu.pdf>
5. Закон України від 17 листопада 2011 року № 4061-VI "Про вибори народних депутатів України" // Офіційний вісник України.– 2011.– № 97 (23.12.2011).– Ст. 3526.
6. Рішення Конституційного Суду України від 5 квітня 2012 року № 8-рп "У справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини п'ятої статті 52, абзацу другого частини десятої статті 98, частини третьої статті 99 Закону України "Про вибори народних депутатів України" (справа про висування кандидатів у народні депутати України за змішаною виборчою системою)" // Офіційний вісник України.– 2012.– № 30 (27.04.2012).– Ст. 1122.